

Inhoud

1	Inleiding	11
1.1	Jeugdzorg en jeugdbeleid	11
1.2	Leeftijdsgrenzen	12
1.3	Ordering van jeugdzorg en jeugdbeleid	13
1.3.1	Algemeen jeugdbeleid	14
1.3.2	Specifiek gemeentelijk jeugdbeleid	14
1.3.3	Bureau jeugdzorg en raad voor de kinderscherming	14
1.3.4	Zorgaanbod achter het bureau jeugdzorg	14
1.4	Overstijgende thema's	15
1.4.1	Integraal jeugdbeleid	16
1.4.2	Aanpak kindermishandeling	16
1.4.3	Jeugdcriminaliteit en resocialisatie	17
1.4.4	Kwaliteit en toezicht	17
1.4.5	Professionalisering	18
1.5	Opzet van dit boek en verantwoording	19
2	Algemeen jeugdbeleid	21
2.1	Inleiding	21
2.2	Gezinsbeleid	22
2.2.1	Het gezin als belangrijkste institutie voor de opvoeding	22
2.2.2	De Nederlandse jeugd is tevreden over het gezin	22
2.2.3	Niet in alle gezinnen gaat het goed	23
2.2.4	Het belang van gezinsbeleid	24
2.2.5	Hernieuwde aandacht voor gezinsbeleid	24
2.2.6	Echtscheiding en kinderen	26
2.3	Werk en inkomen	26
2.4	Wonen en leefomgeving	27
2.4.1	Woning	27
2.4.2	Wijken	28
2.4.3	Speelruimte	30
2.5	Onderwijs	31
2.5.1	Achterstandenbeleid	32
2.5.2	Voortijdig schoolverlaten	33
2.5.3	De brede school	35
2.6	Kinderopvang	36

2.7	Peuterspeelzalen	38
2.7.1	Bereik	38
2.7.2	Functie	38
2.7.3	Taakverdeling	38
2.8	Media	39
2.8.1	Televisie en film	39
2.8.2	Internet en games	40
2.9	Gezond eten en drinken	41
2.9.1	Gezond eten	41
2.9.2	Roken	42
2.9.3	Alcohol	42
2.9.4	Drugs	43
2.10	Sport	45
2.10.1	Taakverdeling	45
2.10.2	Diversiteit en integratie	47
2.11	Kunst en cultuur	48
2.12	Jeugd- en jongerenverenigingen	50
2.12.1	Een groot bereik	50
2.12.2	Terugtrekkende overheid	50
2.12.3	De organisaties	51
3	Specifiek gemeentelijk jeugdbeleid	53
3.1	Inleiding	53
3.1.1	De gemeente krijgt steeds meer taken	53
3.1.2	Meer jeugdbeleid, maar niet vanzelf integraal	54
3.1.3	Opbouw van dit hoofdstuk	56
3.2	Jeugdgezondheidszorg	56
3.2.1	Geschiedenis	56
3.2.2	De Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid	57
3.2.3	Bereik	58
3.2.4	Somatische zorg en opvoeden en opgroeien	58
3.2.5	Nog geen integrale jeugdgezondheidszorg	59
3.3	Opvoedingsondersteuning	60
3.3.1	Ontwikkeling	60
3.3.2	Inventgroep	62
3.4	Jongerenwerk	64
3.5	Jeugdwerkloosheid	64
3.6	Preventie van jeugdcriminaliteit	66
3.6.1	Omvang van jeugdcriminaliteit	66
3.6.2	Aanpak door politie en justitie	67

3.6.3	De taak van de gemeente	68
3.7	Thuisloze jeugd	69
3.7.1	Omvang van het probleem	69
3.7.2	Hulpvormen	70
3.7.3	Sluitende aanpak	71
3.8	Centrum voor jeugd en gezin	72
3.8.1	Achtergrond	72
3.8.2	Het centrum in de plannen van de regering	73
4	Geschiedenis van jeugdzorg en jeugdbescherming	75
4.1	Geschiedenis vóór 1900	75
4.2	Het rijk van de kinderbescherming (1900-1945)	76
4.3	Naar een vernieuwde kinderbescherming (1945-1975)	77
4.4	Naar een Wet op de jeugdhulpverlening (1975-1989)	79
4.5	De Wet op de jeugdhulpverlening	80
4.6	Nieuwe wet, oude discussie	82
4.7	Periode 1994-1998	85
4.8	Periode 1998 – 2004: Voorbereiden Wet op de jeugdzorg	85
4.9	De Wet op de jeugdzorg	86
4.10	Nogmaals nieuwe wet, oude discussie	87
4.10.1	Inrichten van het nieuwe stelsel	87
4.10.2	Stelsel weer ter discussie	88
4.10.3	Jeugdzorgbrigade	89
4.10.4	Evaluatie van de Wet op de jeugdzorg	90
5	Trends in de geschiedenis	91
5.1	Golfbewegingen	91
5.1.1	Een affaire	91
5.1.2	Van affaire tot beleid	94
5.2	Lange termijn trends in het beleid	94
5.3	Extramuralisering: zo, zo, zo	95
5.3.1	Van residentieel naar ambulantly	95
5.3.2	Zo, zo, zo-beleid	95
5.3.3	Bredere trend: extramuralisering	96
5.3.4	Veiligheid	98
5.4	Decentralisatie	99
5.4.1	De overheid	99
5.4.2	Centralisatie of decentralisatie?	100
5.4.3	Decentralisatie	101
5.5	Productfinanciering en productontwikkeling	103

5.5.1	Instelling of functies	103
5.5.2	Kosteneenheden, prestatie-indicatoren of effectieve interventies?	104
5.5.3	Kennis, innovatie en onderzoek	105
5.5.4	Reflectie	107
5.6	Marktwerking	109
5.6.1	Uitgangspunten	109
5.6.2	Reflectie	110
6	Bureau jeugdzorg en raad voor de kinderbescherming	112
6.1	Bureau jeugdzorg: Centrale toegang tussen gemeentelijk jeugdbeleid en zorgaanbod	112
6.1.1	Verantwoordelijkheid van de provincie	112
6.1.2	Ook andere actoren sturen het bureau jeugdzorg	113
6.1.3	De positie van de cliënt	114
6.1.4	Bureau jeugdzorg en raad voor de kinderbescherming	115
6.2	Recht op jeugdzorg	116
6.3	Taken van het bureau jeugdzorg	117
6.3.1	Indicatiebesluit	117
6.3.2	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)	118
6.3.3	Gezinsvoogdij, voogdij	119
6.3.4	Jeugdreclassering	122
6.3.5	Casemanagement	123
6.3.6	Verbinding met lokaal jeugdbeleid	125
6.3.7	Lichte ambulante hulp	125
6.3.8	Kindertelefoon	126
6.4	Scheiding gemeentelijk jeugdbeleid, bureau jeugdzorg en zorgaanbod	126
6.5	De raad voor de kinderbescherming	127
6.5.1	Plaatsbepaling	127
6.5.2	Beschermingszaken	128
6.5.3	Beter Beschermd	130
6.5.4	Scheidings- en omgangszaken	131
6.5.5	Strafzaken	132
6.5.6	Overige civiele zaken	132
6.6	De rechter	133
7	Het zorgaanbod jeugdzorg	134
7.1	Inleiding	134
7.2	Provinciale jeugdzorg (voormalige jeugdhulpverlening)	135

7.2.1	Positie zorgaanbieder	135
7.2.2	De aanbieders	137
7.2.3	Ambulante hulp	140
7.2.4	Daghulp	142
7.2.5	Crisisopvang	143
7.2.6	Pleegzorg en gezinshuizen	143
7.2.7	Residentiële jeugdzorg	145
7.2.8	Leren zelfstandig te worden	147
7.2.9	Gesloten jeugdzorg	148
7.3	Kinder- en jeugdpsychiatrie/ggz-jeugd	149
7.3.1	Geestelijke gezondheidszorg	149
7.3.2	Kinder- en jeugdpsychiatrie	150
7.3.3	Verslavingszorg voor jongeren	150
7.3.4	Recente ontwikkelingen	151
7.3.5	Wetenschappelijk onderzoek	152
7.4	Zorg voor jeugdigen met een (lichte) verstandelijke handicap	153
7.4.1	Doelgroep	153
7.4.2	Plaatsbepaling	153
7.4.3	Cliëntenorganisaties	154
7.4.4	Informatie en ondersteuning door MEE	155
7.4.5	Zorgaanbod	155
7.5	Justitiële jeugdinrichtingen	156
7.5.1	Achtergrond	156
7.5.2	Steeds meer jongeren in de justitiële jeugdinrichtingen	159
7.5.3	De inrichtingen	160
7.5.4	Scholing- en trainingsprogramma's, nazorg	162
8	Actuele thema's in het beleid	163
8.1	Integraal jeugdbeleid	163
8.1.1	Jeugd(welzijns)beleid als integrale noemer	164
8.1.2	Operatie Jong	164
8.1.3	Programmaministerie Jeugd en Gezin	166
8.2	Aanpak kindermishandeling	167
8.3	Jeugdcriminaliteit en resocialisatie	169
8.4	Kwaliteit en toezicht	171
8.4.1	Kwaliteitseisen aan instellingen	171
8.4.2	Inspectie en toezicht door financier	172
8.4.3	Registratie en gegevensuitwisseling	173
8.4.4	Wachtlijsten	174
8.5	Professionalisering	176

9 Tot slot	179
Literatuur	181
Afkortingenlijst	185
Trefwoordenregister	187

Jeugdzorg & jeugdbeleid
Mr. Dr. A.J. van Montfoort
Drs. C.P.G. Tilanus
ISBN 978 90 6665 867 7
NUR 847
© 2007 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam